

Izhaja poljubno, najmanj pa štirikrat na leto. Posamezne številke 2 Din 50 p za inozemstvo 3 Din. V „JGZ“ združena gasilna društva dobivajo po en odtis „Gasilec“ brezplačno. Urednik FRAN BARLE v Ljubljani.

GASILEC

Cene enkratnim oglasom.

Cela stran 300 Din,
1/2 strani 150 Din,
1/4 strani 80 Din,
1/8 strani 40 Din,
1/16 strani 20 Din.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

V Ljubljani, dne 18. junija 1927.

Vesti starešinstva.

1.

Skupščina »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana«.

Kakor smo objavili v »Gasilcu« z dne 8. aprila 1927, št. 2, se vrši letošnja skupščina »Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana« dne 17. julija 1927, prejšnji dan, t. j. 16. julija 1927 pa odborova seja v Ljubljani. Župne načelnike in druge odposlance žup na skupščino znova opozarjamo ter jih vabimo, da se zborovanja udeleže v polnem številu.

Železniška uprava brez dvoma tudi letos dovoli odposlancem polovično vožnjo po železnici. Odposlancem se bo pri odhodni postaji izkazati z izkaznico svojega društva ali svoje župe, da se peljejo na skupščino »Jugoslovanske gasilske zveze« v Ljubljano. Pri odhodni postaji bo plačati cel vozni listek, ki bo veljaven tudi za nazaj, če bo imel moker žig odhodne postaje. Zato naj skrbi vsakdo sam, da dobi moker žig na listek.

Izkaznica naj se glasi:

N. N. iz . . . . . se kot odposlanec Gasilske župe . . . . . udeležuje letne glavne skupščine »Jugoslovanske gasilske zveze« dne 16. in 17. julija v Ljubljani in ima udobnost do polovične vožnje po železnicah.

Gasilno društvo (Gasilska župa v . . . . . dne . . . . . 1927.

Načelnik: Žig: Tajnik:

V Ljubljani bo izkaznice predložiti JGZ, da jih žigosa in s tem uveljavi za vožnjo nazaj.

Izvoljene odposlance opozarjamo, da si pravočasno preskrbe izkaznice svoje gasilske župe, ki jim daje pravico zastopati župo na skupščini, ker se brez izkaznice nikogar ne bo pripustilo k glasovanju.

Tiskovine za izkaznice ima v zalogi g. Herman Zupan, knjigovez v Ljubljani, Gajeva ulica 2.

2.

Finančni zakon za leto 1927./1928.

Od več strani nam prihajajo vprašanja, kako se glasi finančni zakon za leto 1927./1928., kar se tiče gasilskih prireditev.

Finančni zakon za leto 1927./1928. je razglašen v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti z dne 26. aprila t. l., št. 45. Člen 89., odstavek VIII., točka 6, se glasi:

»Taksa po tar. post. 99. a taksne tarife se izjemoma ne pobira: za koncerte in zabave, ki jih prirejajo taka prostovoljna gasilna društva, katera se sama vzdržujejo,

izključno za nabave gasilnih potrebščin in za podpiranje članov, poškodovanih v gasilski službi.«

To določilo je bilo veljavno že preje in potemtakem v tem oziru ni izpremene.

3.

Gasilske potrebščine.

Gasilno društvo v Žimarah (G. ž. Ribniška) je sklenilo kupiti dve mali dvokolni brizgalnici, eno za vas Globelj, drugo za vas Podklanec. Kdor ima naprodaj tako brizgalnico, naj se obrne na omenjeno društvo.

Gasilno društvo v Trebnjem na Dolenjskem ima naprodaj prvovrstno, dobro ohranjeno četverkolno brizgalnico. Cena po dogovoru. Več pove društvo.

Gasilno društvo v Rečici pri Laškem kupi dve in tudi tri stare, dobro ohranjene ročne brizgalnice. Kdor ima naprodaj tako brizgalnico, naj jo z navedbo cene ponudi omenjenemu društvu.

Gasilno društvo v Središču ob Dravi ima naprodaj popolnoma nov voz za orodje in moštvo (16—20 oseb). Voz je iz jesenovega lesa, naravno lakiran. Cena po neposrednem dogovoru.

Gasilski zlet v Poznanj.

Glavna zveza poljskega gasilstva priredi od 26. do 29. junija t. l. splošni gasilski zlet v Poznanj, ki bo združen z mednarodno gasilsko razstavo in tekmami. »Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana« in v njej združena gasilna društva so k tej prireditvi vabljeni z bratsko ljubeznivostjo in z zagotovilom, da jih poljsko gasilstvo sprejme kot dobrodošle jugoslovanske goste. Sprejemanje gostov je v soboto dne 25. junija t. l. Po učno razstavo bo posetilo ne le poljsko, temveč tudi inozemsko gasilstvo in želeli bi bilo, da se te prireditve udeleže tudi naši gasilci, katerim to pripuščajajo sredstva. Kdor se udeleži prireditve v Poznanju, naj to radi prenočišča in sprejema takoj naznani upravi pod naslovom: Głowny Związek Straży Pożarnych w Warszawie, ul. Krolewska 23, obenem naj se udeležba naznani tudi starešinstvu JGZ. Zvezo bo zastopal I. podstarosta tov. Jernej Vengust iz Celja.

Zvezni pokrajinski zlet v Središču ob Dravi.

Skupščina JGZ je na svojem zborovanju v Mariboru, dne 18. jul. 1926, sklenila, da se vrši letošnji drugi pokrajinski zlet JGZ v Središču ob Dravi in to radi štiridesetletnice tamkajšnjega gasilnega društva.

Zlet se vrši dne 14. in 15. avgusta 1927.

Trg Središče ob Dravi zavzema skrajni jugovzhodni kot mariborske oblasti — odnosno ptujskega sreza in leži ob vznožju ormoško-ljutomerskih gor. Izhodno trga se razprostira medjimurska ravan z mestom Čakovcem, južno mejo pa tvori deroča Drava. Trg je znan izza predvojne dobe kot eden najmočnejših narodno zavednih trgov.

Sedaj je v trgu: sokolski dom, društveni dom, dve posojilnici in hranilnici, paromlin, dve žagi in ena najmodernejših oljarnic v oblasti. Trg ima tudi električno razsvetlavo.

Prepričani smo, da bo udeležba zavednega gasilstva včlanjenega v JGZ častna. Na tem zletu nas počastijo z zelo številnim obiskom tudi sosedna hrvaška in medjimurska gasilna društva. Kdor je že bil in kdor še ni bil v Središču, bo gotovo rad prišel v »Prlekijo«, domovino Stanka Vraza, Davorina Trstenjaka, Štefana Modrinjaka, dr. Štef. Kočevarja, dr. Ivana Dečka, Božidarja Flegeriča in Božidarja Borka.

Zlet se bo vršil po sporedu, ki ga bo tovariškimi društvom razposlalo pravočasno središko gasilno društvo.

Odkritje spominske plošče dr. Bergmannu.

Gasilska župa Žalska je v trajen spomin na velike zasluge dr. Bergmanna za gasilstvo in za človeštvo vobče vzdala na občinski hiši v Žalcu spominsko ploščo. Plošča je doprsno, vzbočeno, umetno izdelano kiparsko delo v naravni velikosti. Na binkoštno nedeljo, ravno k obletnici dr. Bergmannove smrti, se je izvišilo slovesno odkritje spominske plošče ob navzočnosti velikega števila gasilcev iz cele Slovenije in ob velikem številu civilnega prebivalstva.

Po sprejemu gostov na žalskem kolodvoru je odkorakalo gasilstvo — nad 500 gasilcev — v župnijsko cerkev k tihi maši za blagopokojnega dr. Bergmanna. Maši je poleg gasilstva prisostvovala tudi Bergmannova mati in Bergmannova vdova, občinski zastop in veliko število žalcianov, ki so ljubili in spoštovali blagopokojnika. Mašo je opravil Bergmannov osebni prijatelj, vojni kurat Mirko Ratej iz Trbovelj, ki je v vznesenem govoru povdarjal zasluge Bergmannove in gasilstva vobče. Iz cerkve je odkorakalo gasilstvo pred občinsko hišo, na kateri je vzdana spominska plošča. Kot prvi govornik je nastopil načelnik Gasilske župe Žalske, tov. Gologranc, kot slavnostni govornik pa dolgoletni tajnik Gasilske župe Žalske in najboljši poznavalec Bergmannovega delovanja, tov. Pristovšek. Ploščo je s primernim nagovorom otvoril in občini izročil v varstvo starosta JGZ tov. Barle. Žalski župan g. Vabič je povdarjajoč važnost gasilstva in zasluge dr. Bergmanna prevzel spominsko ploščo v svoje varstvo kot dragocenost žalskega trga.

Izpred občinske hiše je gasilstvo na čelu celjske železničarske godbe odkorakalo k spominskemu zborovanju po dr. Bergmannu in pa k slavnostnemu zborovanju žalskega gasilnega društva, ki je obenem praznovalo svojo 45-letnico. Zborovanje je vodil zvezni starosta, poročal pa je k Bergmannovi spomenici zvezni tajnik tov. Hojan, k 45-letnici žalskega gasilnega društva pa zvezni blagajnik tov. Pristovšek. Zborovanjema, kakor tudi skupnemu obedu, ki se je vršil po zborovanju, sta prisostvovala tudi sreski poglavar celjski in žalski župan.

Po zborovanju so delegati zveze in žup položili na grob dr. Bergmanna dva krasna venca, pri čemer je preprost gasilec intoniral senzibilen Očenaš.

Popoldanska veselica, ki se je vršila v prostorih

nekdanje pivovarne, je prav lepo uspela ter je imela velik moralen in gotovo tudi zadovoljiv gmoten uspeh. Jupiter Pluvius je spored sicer skrajšal, ni pa ga prekinil.

Gašenje s peno.

(Fran Barle.)

(Konec)

Aparat »stankö«, kakršnen je dandanes v rabi, ima dva valja (cilindra) različne velikosti iz litega železa, ki sta s posebno ploščo ločena drug od drugega. Na obeh koncih ima aparat pripravo, na katero moremo pritrditi cev z navadno ali pa kakršnokoli spojko. V obeh valjih je po ena pločevinasta posoda (patrona), v katerih so kemikalije za napravo pene, in cevi, ki so potrebne za odvajanje pene. Vsaka posoda ali patrona je napolnjena s kemikalijami in se lahko menja, kakor puškina patrona. Patrona pa mora biti dobro zaprta, da niti zrak niti vlaga nima dostopa vanjo, ker le na ta način jo je mogoče ohraniti za daljši čas rabljivo in učinkljivo.

Delovanje z aparatom »stankö« je izredno enostavno. Aparat, ki ima na obeh koncih pripravo za pričvrščanje spojke in navadne gasilske cevi, lahko denemo med dve cevi na tleh, ali pa ga pričvrstimo na vodovod.

Razvoj v notranjosti gasilnega aparata pa je naslednji:

Voda vsled pritiska vdere v malo patrono (kisikovo patrono), poseben pršnik zmeša vodo in suho kemikalijo, ki se razkroji. Raztopnina vdere po različnih ceveh do druge: natronove patrone, razkroji karbonat in napravi peno. Peno vodni pritisk pomnožen z ogljikovo kislino potisne skozi luknjice vrh patrone v cev, ki smo jo s spojko pričvrstili na iztočno grlo aparata.

Ker pena nima tiste tekočnosti kot voda, jo ne moremo napeljavati po dolgih ceveh. Cevi, če le mogoče, morajo biti znotraj gumirane, da je tem manjša izguba na trenju. Po navadi polagamo aparat med zadnjo in predzadnjo cev od črpališča vode računeno. Najboljša pena se dela pri vodnem pritisku 3—4 atmosfere. Pri aparatu »stankö« porablamo ročnik z menjalnim gobčnikom, da peno lahko brizgamo ali pa polivamo, kakor pokaže potreba.

Učinek gašenja s peno je pravzaprav v tem, da zraku zapremo pot do goreče tekočine. Zraku pa zapremo pot najbolje s tem, da teče pena brez pritiska na gorečo površino. Taktika pri gašenju s peno je poglavito v tem, da pridemo čim bliže do gorečega predmeta in da peno s priročno posodo ali pripravo brez pritiska polivamo na gorečo površino. Le tedaj, če vsled vročine ne moremo v bližino ognja, brizgamo peno na goreči predmet, kakor hitro pa moremo v bližino, pa jo polivamo. Ako postanejo stene posode z gorečo tekočino žareče, moramo poleg gašenja s peno, ohlajati tudi posodo z mrzlo vodo, torej z drugo cevjo, da nam žareče železo ne uniči pene. Paziti pa je treba, da vode ne brizgamo v gorečo tekočino.

Kadar moramo radi večje razdalje s pritiskom brizgati peno na gorečo tekočino, moramo paziti, da pene ne brizgamo v tekočino, temveč napeljemo curek pene na notranje stene posode, da se curek ubije na steni in mirno teče na tekočino in se razlije po goreči površini.

Aparat »stankö« daje približno 1000 litrov pene, kar gotovo zadošča, da pogasimo približno 8 kvadratnih metrov ploskve goreče tekočine. Praktične skušnje so naučile gasilstvo, da ne jemlje samo enega aparata »stankö« s seboj, temveč najmanj dva, in primerno število rezervnih patron. Če imamo dvoje aparatov, moremo z uporabo dvojaka položiti dve cevi, vsako z enim aparatom, in tako moremo vzdržati nepretrgan curek gasilne pene. Ko smo izpraznili en aparat, brizgajoč peno na ogenj, ga hitro napolnimo, medtem pa delujemo z drugim aparatom.

In tako menjaje vzdržimo nepretrgan curek. Izmenjava patron je enostavna in lahko umljiva.

Najnovejši aparati »stankö« pa so še preprostejši, lepši, lažji in brez patron, tako da jih veliko lažje in hitreje moremo napolniti. Aparat »stankö« je nosen aparat, ki ga polagamo med cevi, ali pa je na vodovod pritrjena stalna naprava. Gasilstvo aparat »stankö« po večini jemlje na orodnem vozu s seboj, dunajsko gasilstvo pa ima aparate tudi na vseh drugih vozovih, in poleg tega je skrbjeno za to, da se morejo dovažati na gorišče še s posebnim avtomobilom.

Aparat »stankö« je dandanes v rabi tudi po vseh večjih industrijskih podjetjih, kakor rafinerijah, kemičnih pralnicah, garažah, kemičnih tovarnah itd.

V nekaterih krajih imajo posebne vozičke za aparate »stankö«. Na teh vozičkih, ki so za transport in hitro uporabo pripravno orodje, sta po navadi dva aparata, primerna dolžina cevi ter posebne vrste ročnik. S praktično uporabo dveh aparatov, ki sta zvezana z zapiralnim dvojakom, moremo vzdržati, kakor rečeno, nepretrgan tok pene. Stalne in pritrjene aparate »stankö« pritrjujemo na hidrante ali na vodovode, odkoder teče pena po železnih ceveh ali kakršnihkoli pripravah. Tudi tu sprožimo avtomat k delovanju ali avtomatično ali pa z roko, seveda na mestu, ki je za to določen. V najnovejšem času izdelujejo tudi stalne penje baterije, pri katerih se aparat »stankö« nekoliko razlikuje od drugih aparatov. V doslejnih modelih sta v valju celici za kemikalije druga za drugo, pri baterijah pa sta celici ločeni in sporedni druga z drugo. Za redno delovanje sta potemtakem vedno potrebni dve patroni za kemikalije, ki sta z železnimi vezmi močno zvezani med seboj. Število parov se ravna po večini zavarovanega objekta in pa po namenu uporabe.

Med obema patronama so speljane cevi, po katerih moremo spuščati vodo v obe patroni. Voda razkroji kemikalije in nasičena s kemikalijami teče po ločenih ceveh v mešalnik. Tu se zmešata oba dotoka in napravi se pena z ogljikovo kislino. Iz mešalnika po gasilski cevi napeljemo peno do gorečega predmeta in jo z ročnikom brizgamo ali pa polivamo po gorečem predmetu. Namesto gasilske cevi in ročnika v tovarniške posode, zaloge, tanke itd. moremo napeljati železne in stalne cevi.

Mešana uporaba.

Pri mešani uporabi imamo v železni, dobro zaprti posodi prašne, torej suhe kemikalije, ki dajejo peno, ako jim dolijemo tekočine.

Kakor po prednjem, tako tudi po tem sistemu moremo napraviti ali stalne naprave ali pa nosne aparate. Uvaževanja vredne skušnje gasilstva in v poštev prihajajočih podjetij pri gašenju s peno, so dale že marsikateri oblasti povod k priznanju in k izdaji uradnih predpisov. Dunajski magistrat na primer predpisuje, da mora biti pri vseh večjih bencinskih zalogah pri rokah priprava za gašenje s peno, po enem ali drugem priznanem sistemu. V Ameriki in na Angleškem je že davno predpisano, da morajo imeti večje zaloge in izdelovalnice gorljivih tekočin pripravo za gašenje s peno.

Senat svobodnega mesta Hamburga je že leta 1925. izdal odredbo, ki se glasi:

»Na ladjah za osebni promet mora biti na primer nem kraju naprava, ki proizvaja gasilno peno ali pa daje druge enakovredne gasilne pripomočke v zadostni količini.«

Angleške in ameriške ladjeplovne oblasti ali naravnost predpisujejo ali pa izrecno priporočajo naprave za gašenje s peno. Board of Trade predpisuje:

»Kot nadaljni previdnostni ukrep se najtopleje priporoča naprava, ki bi dajala dovolj pene za vsako kotlišče.«

Steamboat-Inspection-Service Združenih držav predpisuje:

»Na vseh tankovih ladjah in ladjah, ki se kurijo z oljem, nadomešča napravo za gašenje s peno vsaka druga

naprava za gašenje ognja, pa naj bo s paro, s plinom ali pa z drugimi ogenj gasečimi plini.«

Gasilstvu je gašenje s peno dalo v roke orožje neprecenljive vrednosti, s katerim se more boriti s požari gorljivih tekočin in tvarin, ki smo jih navedli v tej razpravi. Dandanes, ko imamo ne le po mestih, temveč tudi po deželi bencinske postaje, industrije, pri katerih se šari kolikortoliko z bencinom, oljem itd. je neobhodno potrebno, da se vsako gasilstvo seznanji z gašenjem s peno. Pri gasilstvu jemljemo v poštev predvsem priznane ročne gasilnike, nadalje pa tudi praktične, nosne, velike aparate za gašenje s peno. Pa ni dovolj samo to, da imamo aparat. Moštvo mora biti poučeno in preiskušeno v uporabi aparatov ali gasilnikov, da ob potrebi moremo hitro in tudi pravilno uporabiti aparat. Dasi tudi je uporaba aparatov enostavna, vendar pa je treba moštvo seznaniti z aparatom s tem, da o njem večkrat razgovarjamo in z njim delamo suhe vaje, zlasti kar se tiče polaganja in napolnjevanja aparata. Za vaje so najprikladnejši prazni aparati ali pa modeli.

Posebno pažnjo pa je obrabati na to, da aparatov »stankö« ne vozimo s seboj z odprtim dotočnim in iztočnim grlom, da ne pride vanje vlaga ali pa docela voda s pritiskom, kar se prav lahko zgodi, če orodni voz ali avtomobil snažimo z vodo iz vodovoda. To preprečimo najbolje in najlažje z navijalnimi pokrovi na obeh grlih; cunj, prediva, pluta itd. pa za zamaške ne smemo uporabljati.

Uvaževanja vredno je gašenje s peno v vseh tovarnah in obrtnih podjetjih, zlasti pa v obrtih, v katerih se šari z bencinom, bencolom, etrom, mazilom, oljem, margarinom, firnežem, terpentinom, smolo itd. Gašenje s peno je dandanes po obrtih, zlasti v industrijskih krajih, dobro znano in vpeljano varnostno sredstvo. Po večjih zalogah in industrijah z mineralnimi olji je priprava za gašenje s peno nepogrešljiva. Zanimive so n. pr. naprave za gašenje s peno na dunajskem donavskem nabrežju, kjer so v rabi velikanski tanki za mineralna olja. Tanki, ki so napolnjeni z vneumljivimi tekočinami, imajo ali stalno »stankö« napravo za gašenje s peno ali pa nosno pripravo.

Pri stalnih napravah je skrbjeno za to, da se delovanje tudi pri eventualni eksploziji ne ovira. Goreče tanke sosedne zaloge vneumljivih tekočin obvarujemo pred vnetjem ali eksplozijo s tem, da jih prevlečemo ali polijemo s peno.

Aparate za gašenje pene je mogoče postaviti na vse mogoče načine, torej tudi tako, da so zavarovani tovarniški aparati vseh različnih vrst, kakor kotli za destiliranje, stroji za gumiranje, aparati za bencinske pralnice itd. Požare v notranjosti teh strojnih prostorov je mogoče pogasiti s peno, ne da bi se morali odpreti. Delovanje se izproži ali avtomatično ali pa z roko.

Avtomatične naprave za gašenje s peno pričnejo same delovati, če vročina prekorači določeno mejo.

Tekočine, ki so bile pokrite s peno, moremo neizpremenjene nadalje rabiti, če posnamemo ali izčrpamo peno.

Filmska podjetja vseh vrst, kino in tudi izdelovalnice roženine (celuloida) so našle v gašenju s peno pripomoček zoper tako zloglasne in nevarne požare. Pena pogasi roženino in tudi filme.

Pri ladjah, ki prevažajo nevarne in vneumljive tvarine je napeljava priprave za gašenje s peno najboljši pripomoček proti ognju. Ladje z oljnim kurivom, motorne ladje, tančje ladje itd. imajo dandanes naprave za gašenje s peno. Avtomobili, letala, vozila vseh vrst so zavarovani s penjim gasilnikom.

Iz vsega tega razvidimo, da gašenje s peno ni omejeno le na posamezne kraje, temveč je znano in razširjeno po vsem kulturnem svetu, saj pa tudi ustreza najmanjšim in pa tudi največjim zahtevam.

Namen tega članka je, da seznanimo naše gasilstvo z gašenjem s peno in da s tem razširimo naše gasilsko obzorje tudi v tem oziru.

Dimnikarski pravilnik.

Gasilstvo in dimnikarstvo sta od nekdaj v najožjem stiku. Gasilec, zlasti pa gasilski dostojanstvenik, ki je član požarne ogledne komisije v občinah, mora poznati dimnikarski pravilnik, ker drugače ne more soodločiti pri požarih, ki izvirajo iz dimnikov. Zgodi se lahko, da se dimnikarju podtika požar po krivici in zato je treba poznati pred vsem dimnikarski pravilnik. Dimnikar pa mora po novem dimnikarskem pravilniku, čim prejme poročilo o požaru, oditi s svojim osebjem na kraj požara ter stopiti v zvezo s požarno četo, če je ustanovljena; če pa je ni, mora sam voditi gašenje. Ker je novi dimnikarski red, ki je objavljen v Službenih novinah kraljevine Srba, Hrvatov in Slovencev z dne 13. novembra 1926 in v Uradnem listu ljubljanske in mariborske oblasti z dne 24. novembra 1926, veljaven ne le za dimnikarje, temveč v veliki meri tudi za gasilstvo, ga objavljamo do besede:

Pravilnik

za izvrševanje dimnikarskega obrta v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev.

Člen 1.

Pogoji za izvrševanje dimnikarskega obrta.

Dimnikarski obrt smejo izvrševati po veljavnem »zakonu o radnjama« in obrtnem zakonu samo oni, ki so za to pooblašteni.

Kdor zaprosi za tako pooblastilo (dopustilo), mora imeti te-le pogoje:

1. Biti mora državljani kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev.
2. Dokazati mora, da je popolnoma izučen za dimnikarskega mojstra.
3. Urediti je moral vojaško obveznost.
4. Neposredno po izučenem obrtu je moral delati najmanj tri leta kot dimnikarski pomočnik.
5. Dela v dimnikarskem obrtu ni smel prekiniti dlje nego tri leta.
6. Imeti ne sme drugega poklica in obrta nego dimnikarskega ter se tudi ne sme baviti z drugimi posli.
7. Biti mora živčno zdrav, zanesljiv, biti ne sme obsojen zaradi kaznivih dejanj in ne nagnjen na pijančevanje.

Člen 2.

Podeljevanje pooblastil.

Pooblastila za izvrševanje dimnikarskega obrta se smejo podeljevati samo, če je dimnikarski okoliš prost, t. j. če je ostal brez dimnikarja ali če je na novo osnovan.

Za vsak dimnikarski okoliš se sme postaviti samo en dimnikar in samo tak ima pravico, v tem okolišu izvrševati svojo obrt.

Za vsako prosto dimnikarsko mesto razpiše pristojno obrtno oblastvo konkurz (natečaj) najkasneje v 15 dneh od dne, ko se je izpraznilo.

Ta konkurz javi pristojno obrtno oblastvo organizaciji dimnikarskih pomočnikov. Ta organizacija ga mora razglasiti v državnih »Službenih Novinah« ali pa v oblastnem uradnem listu in v strokovnih dimnikarskih listih, če izhajajo.

Člen 3.

Vlaganje prošenj.

Prošnje za razpisana mesta se morajo vložiti v 30 dneh od dne, ko je bil konkurz razglašen v državnih »Službenih Novinah« ali v oblastnem uradnem listu, pri onem obrtnem oblastvu, ki je razpisalo konkurz.

Prošnji morajo biti priloženi vsi dokumenti, s katerimi se dokazuje, da so izpolnjeni pogoji za samostalno poslovanje dimnikarskega mojstra.

Nezadostno dokumentirane prošnje kakor tudi one, ki prispejo po postavljenem roku, se ne jemljejo v poštev.

Člen 4.

Postavitve.

Pristojno obrtno oblastvo pošlje seznamek vloženih prošenj, katerih vložitelji imajo vse pogoje za dimnikarskega mojstra, oni podružnici organizacije dimnikarskih pomočnikov, v katerem okolišu je izpraznjeno dimnikarsko mesto, z naročilom, naj predlaga iz tega seznamka dva prosilca.

Obrtno oblastvo postavi po svoji izprevidnosti enega izmed predlaganih prosilcev, in sicer prvenstveno z najdaljšo neprekinjeno prakso.

Take postavitve so izvršne.

Če sta samo dva ali samo en prosilec, postavi obrtno oblastvo samo enega izmed teh na prosto mesto, ne da bi zahtevalo predlog od omenjene organizacije.

Prav tako postopa obrtno oblastvo, če v njegovem območju ni ustanovljena podružnica organizacije dimnikarskih pomočnikov, ne glede na število vloženih prošenj.

Člen 5.

Dimnikarski okoliši.

(Delovni okraji.)

Dimnikarski okoliš obseza na kmetih 2000 do 2500 dimnikov.

Ko se določa število dimnikov, se ne jemlje v poštev število kurišč, spojenih z istim dimnikom.

V Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, Subotici, Sarajevu in Novem Sadu se določajo dimnikarski okoliši po skupnem dohodku iz odškodnin; pri tem se je treba držati načela, da spada na poedini okoliš kosmati dohodek okoli 100.000 dinarjev na leto.

V ostalih mestih in trgih z več nego 4000 prebivalci je odločen za določitev dimnikarskega okoliša kosmati dohodek 70.000 dinarjev na leto.

Dimnikarski okoliš sme obsezati eno ali več sreskih oblasti; če obseza več sreskih oblasti, je pristojno oblastvo ono, v čigar območju je razmeroma največ dimnikov ali večji del dohodka iz odškodnin, ako obseza dimnikarski okoliš obenem mesta, trge in sela.

V območju predvojne kraljevine Srbije in Črne gore so pristojno oblastvo obrtniške zbornice (zanatske kamore).

Člen 6.

Določanje dimnikarskih okolišev.

Dimnikarske okoliše določi županijska oblast, ko je predhodno zaslišala podrejena obrtna oblastva, organizacijo dimnikarskih pomočnikov in dimnikarskih mojstrov, v 30 dneh od dne, ko stopi ta pravilnik v veljavo.

Dimnikarski mojstri, katerih okoliši se pri tem razdele, se določijo za oni del okoliša, za katerega se izjavijo; za ostala prosta mesta pa se postavijo dimnikarski mojstri po predpisih tega pravilnika.

Člen 7.

Roki za ometanje.

Dimniki se morajo ometati tako-le:

1. V mestih in trgih z več nego 4000 (štiri tisoč) prebivalci se ometajo dimniki stanovanjskih hiš (privatnih domov) vsak mesec enkrat.

2. V trgih do 4000 prebivalcev, v selih pa ne glede na število prebivalcev ometanje dimnikov ni obvezno.

Dimnikar ometa v takih krajih samo one dimnike, ki mu jih hišni posestniki prijavijo.

3. Dimniki onih hiš, kjer so nastanjeni občinski ali državni (bodisi civilni, bodisi vojaški) uradi, najsi v mestih ali na kmetih, se ometajo vsak mesec enkrat.

4. Dimniki hotelov, gostiln, kavarn, klavnic, pe-

karn, mesarskih sušilnic in njim podobnih se ometajo vsakih 15 dni.

5. Dimniki tvornic (industrijskih podjetij vobče) se ometajo vsake tri mesece, toda v opekarnah samo enkrat na leto, in sicer takrat, ko se delo v njih prekine.

Postavljeni roki veljajo samo za one dimnike, ki se rabijo vse leto; za one dimnike pa, ki se rabijo v zimski sezoni, katere začetek in konec določi pristojno obrtno oblastvo prve stopnje.*

Člen 8.

Čas za ometanje dimnikov.

Vsakdo mora dovoliti ob delavnikih od 7. do 11. ure in od 13. do 17. ure ometanje svojih dimnikov in objektov, katerih ometanje je predpisano v členu 9. tega pravilnika. Če pa bi kdo zahteval, naj se mu ometajo dimniki in drugi objekti izven tega časa, mora dimnikar to storiti, ako so za to važni razlogi. Ob sporu odloči pristojno obrtno oblastvo.

Nihče ne sme preprečevati dimnikarju dela, ki ga opravlja po predpisih tega pravilnika. Kdor to stori ali poizkuša storiti, se kaznuje po policijskih predpisih. Isto prekršitev zakrivi tudi oni, ki ne bi hotel potrditi izvršitve dela v delovni knjigi, kakor to določa člen 12. tega pravilnika.

Člen 9.

Objekti za ometanje.

Za ometanje dimnikov se smatra:

1. ometanje prolaznih dimnikov in ruskega (valjastega) dimnika v pritlični hiši in v hiši z nadstropji, brez razlike višine;

2. ostrgovanje, pregledovanje in prebijanje novega dimnika;

3. kompletno ometanje navadnega ščedilnika;

4. ometanje ščedilnikov večjih dimenzij kakor tudi onih, ki se uporabljajo v zavodih, bolnicah, vojašnicah, hotelih, gostilnah i. sl.;

5. ometanje navadnega kotla;

6. ometanje večjega kotla;

7. ometanje mesarskih sušilnic manjšega obsega;

8. ometanje mesarskih sušilnic večjega obsega;

9. ometanje pekovskih duškov od metra;

10. ometanje železne peči navadne velikosti s cevmi do 1 m dolžine;

11. ometanje železne ali zidne dimne cevi, od metra v dolžini;

12. ometanje parnih, vodnih in zračnih kurišč manjše konstrukcije brez dimnika;

13. ometanje parnih, vodnih in zračnih kurišč srednje konstrukcije brez dimnika;

14. ometanje parnih, vodnih in zračnih kurišč velikih konstrukcij brez dimnika;

15. ometanje dimnikov parnih, vodnih in zračnih kurišč od nadstropja;

16. ometanje tvorniških in mlinskih dimnikov (dimnikov pri parnih mlinih) od metra dolžine;

17. ometanje industrijskih kanalov od metra dolžine;

18. ometanje industrijskih kotlov manjšega obsega;

19. ometanje industrijskih kotlov srednjega obsega;

20. ometanje industrijskih kotlov velikega obsega;

21. ometanje strehe pri kurilnici;

22. ometanje dimne cevi pri kurilnici;

23. ometanje kotla vodovodne sesaljke;

24. ometanje dimnika vodovodne sesaljke.

Člen 10.

Odkodnina za delo.

Za ometanje dimnikov ima dimnikar pravico, pobirati odkodnino za izvršena dela, označena v členu 9. tega pravilnika.

Še preden se določijo dimnikarski okoliši po odredbi člena 6. tega pravilnika, se določi višina odkodnine za vsako posamezno delo, navedeno v členu 9.

Višino odkodnine določi mestna ali občinska uprava (v Srbiji in Črni gori opštinski sudovi), ko je zaslila pristojno gradbeno oblastvo, obrtniško zbornico in združbo dimnikarskih mojstrov; ta mnenja za navedene mestne (občinske) uprave niso obvezna.

Ko se določa višina odkodnine, se morajo vzeti v poštev celokupne življenske in pridobitne razmere v županijski oblasti; ko se določijo te odkodnine prvič, ne smejo biti večje, nego so bile neposredno pred tem časom.

Če bi se takrat, ko se določa višina odkodnine, ne dosegel sporazum, reši to vprašanje ministrstvo za trgovino in industrijo, čigar odločba je izvršna.

Na isti način se tudi znižajo ali zvišajo odkodnine, kadarkoli se pokaže za to potreba in ko ministrstvo za trgovino in industrijo na podstavi poročila, ki mu ga je predložila županijska oblast, predhodno odobri, da se sme revidirati višina odkodnine.

Člen 11.

Kako se izplačuje dimnikarska odkodnina.

Če se nista dimnikar in oseba, pri kateri se delo vrši, sporazumela, da se pobirajo dimnikarske odkodnine pogodbeno ali počez, se izplačujejo takole:

1.* V mestih se plača dimnikarska odkodnina, ko predloži pooblaščen dimnikar račun za izvršeno delo.

Tak račun se sme predložiti državnim ali občinskim uradom šele po preteku enega koledarskega tri mesečja.

V računu je treba navesti vrsto dela, izvršenega po členu 9. tega pravilnika.

Člen 12.

Delovne knjige.

Za dokaz, da so ometalna dela izvršena, služi delovna knjiga, v kateri potrjuje izvršena dela oni, ki je bil prisoten, ko se je delo izvršilo, t. j. oni, ki nadomešča hišnega posestnika.

Člen 13.

Dolžnosti dimnikarskega mojstra.

A. Če obseza delovni okoliš mesta in trge, mora stanovati dimnikar v svojem delovnem okolišu; če pa obseza sela, mu določi stanovališče pristojno obrtno oblastvo.

B. V selih izven sedeža je dimnikar zavezan, dati svojemu osebu na razpolago stanovanje, kadar dela osebe v tem kraju.

C. Dimnikar mora spraviti po izvršenem delu vse objekte v stanje, ki je potrebno za njih pravilno funkcioniranje.

S sajami, dobljenimi pri ometanju dimnikarskih objektov, mora ravnati dimnikar posebno oprezno, da ne poškoduje pohištva in prostorov zgradbe.

Dimnikar je odgovoren za vsako škodo, ki jo proizvodi s svojo nepazljivostjo.

* Op. ur.: V »Službenih Novinah« ni označena s številko nobena druga točka tega člena.

* Op. ur.: Ta odstavek je nepopoln. — Original: Postavljeni rokovi važe samo za one dimnjake, koji su cijelu godinu u upotrebi, za one dimnjake pak, koji se upotrebljavaju za zimske sezone, kojoj će početak i svršetak odrediti nadležna prvostepena zanatska vlast.

Člen 14.

Orodje za ometanje.

Orodje za ometanje in za izvrševanje dimnikarskih del mora biti vedno v pravilnem stanju.

Dimnikar mora izvrševati dimnikarska dela izključno s svojim orodjem.

Člen 15.

Izziganje dimnikov.

Dimniki se izžigajo samo, kadar zahteva potreba, toda kadar ne piha veter, po možnosti, kadar ni velike suše, proti prehodni prijavi pri požarni četi (gasilcih). Če v kraju ni požarne čete, se morajo izžigati proti prijavi pri krajevnem občinskem ali policijskem (političnem) oblastvu.

Dokler se dimnik izžiga, mora ukreniti dimnikar vse varnostne odredbe ne samo zoper eventualen požar, ampak tudi zoper njega razširjanje.

Pred izžiganjem in po izžiganju mora dimnikar dimnik in njegovo okolico pregledati ter eventualne nedostatke, ki jih ugotovi ob izžiganju dimnika, naznaniti hišnemu posestniku ali njegovemu namestniku.

Člen 16.

Kako se dimnikar kaznuje.

Dimnikarja, ki se ne ravna po predpisih pravilnika, zlasti pa ki ne omete dimnikarskih objektov pravilno v določenem roku, kaznuje pristojno oblastvo z denarno kaznijo.

Če se dimnik užge po dimnikarjevi krivdi, kaznuje dimnikarja pristojno oblastvo z denarno kaznijo, kolikor ne gre za krivdo, ki bi se morala kaznovati po kazenskem zakonu.

Denarna kazen je ista kakor denarna kazen za policijske prekršitve.

Dimnikar se ne sme kaznovati za dimnike v trgih do 4000 prebivalcev in v selih za one dimnike, ki niso pri njem prijavljeni.

Višina kazni se mora skladati z višino kazni, določene po predpisih obrtnih zakonov.

Člen 17.

Požari od dimnikov.

Ob požaru, ki ga provzroči dimnik, se ugotovi komisijski, po čigavi krivdi je požar nastal. V komisijo spadata poleg ostalih pristojnih članov po en dimnikarski mojster in pomočnik, vzeta iz sosednjega dimnikarskega okoliša.

Člen 18.

Odvračalne odredbe.

Če zapazi dimnikar blizu dimnika ali ognjišča lahko zapalne stvari, mora na to opozoriti posestnika (njegovega namestnika) ter ga pozvati, naj jih odpravi; če ta tega ne stori, ga mora prijaviti policijskemu (političnem) oblastvu.

Člen 19.

Primeri požara.

Če nastane požar, mora dimnikar, čim prejme obvestilo o njem, oditi s svojim osebjem na kraj požara ter stopiti v zvezo s požarno četo, če je ustanovljena; če pa je ni, mora sam voditi gašenje.

Člen 20.

Nadzorstvo nad delom pomočnikov.

Vsak dimnikarski mojster kakor tudi odgovorni poslovodja mora osebno nadzirati dimnikarska dela svojih pomočnikov. Dimnikarski mojstri so odgovorni za škodo, provzročeno z nepredpisnim izvrševanjem njih dolžnosti ali z nepazljivostjo pomožnega osebja, razen če je dokazano, da je provzročilo pomožno osebje to škodo namenoma.

Člen 21.

Seznamek dimnikarskih objektov.

Zaradi izvrševanja dimnikarskih del, označenih v členu 9. tega pravilnika, mora voditi pooblaščen dimnikar seznamek vseh dimnikarskih objektov v svojem okolišu in del, ki se morajo izvršiti v njih, z označbo roka, do katerega se morajo ta dela izvršiti.

Dimnikar ne sme oditi iz svojega okoliša, če ga pri tem ne nadomešča strokovno kvalificirana oseba.

Taka odsotnost ne sme trajati nad 15 dni brez odobritve pristojnega obrtnega oblastva.

Člen 22.

Prestanek dimnikarske pravice.

Pravico do dimnikarskega obrta izgubi:

1. Vsak dimnikarski mojster, ki pri pristojnem obrtnem oblastvu prostovoljno odjavi svoj obrt.

Taka odjava se mora izvršiti najmanj mesec dni pred prestatkom poslovanja.

2. Dimnikarski mojster, ki bi težko prekršil predpise zakona in tega pravilnika in bi ga zaradi tega kaznovalo v enem letu trikrat pristojno oblastvo ali za katerega bi obstajali dokazi, da je nagnjen na pijančevanje.

3. Dimnikarski mojster, ki dá obrt v zakup ali podzakup komu drugemu.

4. Dimnikarski mojster, ki bi bil z izvršno odločbo sodišča kaznovan z ječo ali zaporom treh mesecev ali z manjšo kaznijo, če se je izrekla zaradi tatvine, ponašanja ali prevare.

Resničnost dimnikarjeve krivde je pristojno preizkusiti obrtno oblastvo, zoper čigar odločbo sme vložiti dimnikar pritožbo pri županijski oblasti.

Pravico, izvrševati obrt, zgube tudi dimnikarski pomočniki ob uvetih, navedenih v prednjih točkah.

Če so dimnikarski mojstri zaradi bolezni ali starosti začasno ali trajno nesposobni za delo, zato še ne izgube pravice do dimnikarskega obrta, nego postavi se edino strokovnjaški poslovodja.

Člen 23.

Prenos dimnikarske pravice.

Če dimnikarski mojster umre, preide njegova pravica na vdovo, če pa te ni, na zakonite maloletne ne-preskrbljene otroke.

Vdova izgubi to pravico z omožitvijo, otroci pa jo izgube po dovršeni polnoletnosti ali še prej, če so preskrbljeni.

Isto pravico kakor otroci dimnikarskega mojstra imajo njega vnuki in vnukinje, če jih je popolnoma vzdrževal in če je bil njih oče dimnikar.

V vseh primerih, navedenih v tem členu, postavi pristojno obrtno oblastvo poslovodjo tako, kakor je določeno v členu 2. tega pravilnika. Postavljenemu poslovodji pripada 25% več plače, nego znaša pomočniška plača v dotičnem dimnikarskem okolišu.

Poslovodja je prav tako kakor mojster povsem odgovoren za točno izvrševanje dimnikarskega obrta.

Člen 24.

O vseh stvareh, ki spadajo v dimnikarsko stroko, kolikor niso dovolj označene v tem pravilniku, oddaja obrazložena mnenja združba dimnikarskih mojstrov; o stvareh, ki se tičejo pomožnega osebja v dimnikarskem obrtu, pa jih oddajajo organizacije dimnikarskih pomočnikov.

Ta mnenja oddajajo omenjene organizacije na zahtevo obrtnih oblastev; če pa je treba, smejo podajati predloge brez predhodne zahteve navedenih oblastev.

Dokončno odloča o sporih in pritožbah, zasnovanih na tem pravilniku, ministrstvo za trgovino in industrijo kot najvišje obrtno oblastvo po predhodno izrečeni odločbi nižjih oblastev.

Člen 25.

Kdaj stopi v veljavo ta pravilnik.

Vse prejšnje odredbe, ki nasprotujejo odredbam tega pravilnika, prestateno veljati čez 30 dni od njegove razglasitve v »Službenih Novinah«.

V Beogradu, dne 7. oktobra 1926.;

V. br. 9816.

Minister za trgovino in industrijo:
dr. I. Krajač s. r.

Društvene in župne vesti.

A. Društvene.

Gasilno društvo v Kostanjevici je na svojem rednem občnem zboru sklenilo, da si nabavi motorno brizgalnico modernega tipa. Izvedba je poverjena odboru.

Gasilno društvo v Šinkovem turmu nam je poslalo temeljito poročilo o svojem dveletnem delovanju. Društvo je lani kupilo v Strojnih tovarnah v Ljubljani novo brizgalnico, ki vzorno deluje, letos pa si postavi svoj gasilski dom.

Gasilno društvo v Četežu je imelo dne 10. aprila t. l. svoj redni občni zbor. Iz poročil posnemamo, da si je društvo nabavilo v enem letu brizgalnico in gasilski dom. V pokritje stroškov napravijo in skuhamo apnenico in dne 10. julija t. l. napravijo po blagoslovitvi brizgalnice in gasilskega doma vrtno veselico, na kar naj se sosedje ozirajo.

Gasilno društvo v Rečici pri Laškem priredi dne 17. julija 1927 v korist orodju in opravi vrtno veselico z velikim srečolovom. Sosedna gasilna društva naj se ozirajo na ta dan. Društvo se priporoča za brezplačno orodje in opravo.

Gasilno društvo Vič-Glince priredi dne 10. julija t. l. na korist orodju in opravi veliko vrtno veselico. Sosedna društva naj se na ta dan ozirajo.

B. Župne.

Ljubljanska gasilska župa je imela na Florjanovo, 8. maja t. l., svojo redno letno skupščino. Skupščine se je udeležilo izmed 29 župnih društev 28 gasilnih društev. Poročila župnih funkcionarjev so bila odobruje sprejeta na znanje in poročevalcem izrečena zahvala. Pri razpravi o raznoterostih je bil soglasno sprejet predlog, da se v tem društvenem letu priredi štiri župne vaje, in sicer na Ježici, v Mostah, v Vnanjih goricah in v Rudniku, v Ljubljani pa poldnevni tečaj za tajnike in blagajnike vseh župnih gasilnih društev. Redovne vaje in vaje trobentačev je spraviti v sklad z omenjenimi župnimi vajami.

Gasilska župa Litijska je imela dne 27. marca t. l. svoj redni občni zbor na Vačah. Po poročilu referentov se je razvila živahna razprava o sporih v gasilnem društvu v Kostrelnici. Poravnava je bila odkazana občnemu zboru društva kot edino kompetentnemu forumu v tej zadevi. Pri volitvi župnega odbora ni bilo bistvenih izpremen.

Gasilska župa Ptujška je imela dne 3. aprila t. l. svojo redno skupščino, katere sta se udeležila tudi zvezna funkcionarja tov. Vengust in Musek. Tov. Vengust je povdarjal pomen gasilskih predavanj in skupnih vaj, tov. Musek pa je podal nekaj podatkov glede Samopomoči in glede Požarnega reda. Skupščina je sklenila soglasno, da se priredi župni celodnevni tečaj v Hajdini, katerega se morajo udeležiti funkcionarji vseh župnih gasilnih društev.

Gasilska župa Trboveljska je imela dne 3. aprila t. l. svojo skupščino, na kateri so se razpravljala razna gasilska vprašanja. V starešinstvo so bili izvoljeni: tov. F. Guček (načelnik), tov. A. Dolinšek (namestnik), tov. I. Holešek (tajnik in blagajnik), tov. O. Kos in A. Majcen.

Gasilska župa Korotanska je na svoji skupščini dne 24. aprila t. l. izvolila za župnega načelnika tov. C. Vončina, za tajnika tov. U. Uleta, za blagajnika tov. Š. Vevarja. Doslejni župni načelnik tov. M. Dvornik je odšel iz teritorija G. Ž. K. Skupščina mu je izrekla za njegovo požrtvovalno delo v župi najiskrenejšo zahvalo.

Gasilska župa Šentjernejska je na svoji redni letni skupščini dne 4. maja t. l. po odobritvi poročil funkcionarjev izvolila z malimi izpremembami doslejni odbor. Župni zlet se vrši dne 7. avgusta 1927 v Sv. Križ o priliki 25-letnice tamošnjega gasilnega društva.

Raznoterosti.

Florjanovo v Ljubljani. Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo je imelo v nedeljo, dne 8. maja t. l. svojo tradicionalno Florjanovo mašo, h kateri je povabilo sosedna gasilna društva. Povabilu se je odzvalo 571 gasilcev v kroju. Gasilstvo, razvrščeno v pet zborov, je spremljevalo troje godb, in sicer vojaška, dobrowska gasilska in viška »Gradašca«. Po maši je pred Mestnim domom nagovoril gasilstvo župni načelnik, bodreč ga k novemu življenju in k dvigu iz zimske letargije. Rahel dežek ni oviral prireditve.

Zahvala Josipa Lapajnarja. Eden najstarejših in najmarljivejših članov Ljubljanskega prostovoljnega gasilnega in reševalnega društva Josip Lapajnar je na Jožovo praznoval svojo 70-letnico. Ljubljansko in okoličansko gasilstvo mu je priredilo podoknico in družabni večer, od zunaj pa je dobil več priznanj in čestitk. Slavljencevsem, ki so mu na kakršenkoli način izrazili svojo naklonjenost, tem potom izreka najtoplejšo zahvalo.

Idrijska gasilska zveza. Kdo bi mislil, da gasilna društva v Julijski Benečiji spijo spanje pravičnega — pa ni tako. Vsaj o gasilnih društvih iz idrijske podprefektore se ne more govoriti o brezdelju. Zveza gasilnih društev iz idrijske podprefektore je uspešno vplivala na svoja društva, da so se opomogla in tudi s skupnimi vajami poskuša dvigniti sposobnost in ugled gasilstva. Lani n. pr. so imela zvezna gasilna društva skupno vajo v Idriji, ki je navzlic slabemu vremenu prav dobro uspela. Gasilno društvo iz Cerkna, s svojo motorno brizgalnico, je odneslo prvenstvo. Vaja ni le na prebivalstvo temveč tudi na oblasti mogočno učinkovala.

Zveza je k lanskemu gasilskemu dnevu v Vidmu odposlala svoje zastopstvo in oblast je podprla udeležence s primernim prispevkom.

Statistika JGZ. Jugoslovanska gasilska zveza Ljubljana se je ustanovila dne 15. decembra 1918 in ob ustanovitvi je imela 17 žup, 239 gasilnih društev in 8365 rednih članov, danes ima 36 žup, 579 gasilnih društev in 20.265 rednih članov.

Gasilno društvo v Mačkovcih v Prekmurju se je na svojem občnem zboru dne 3. aprila t. l. razpustilo, ker je izgubilo svojo življensko silo.

Smrtna kosa. Dne 21. februarja t. l. je umrl 35-letni član gasilnega društva v Mojstrani tov. J. Klančnik. O njegovih zaslugah je na odprtem grobu govoril do solz ganljivo tov. K. Košir. — Dne 3. maja t. l. je umrl dolgoletni in splošno priljubljeni član in poveljnik gasilnega društva Vič-Glince. To je prvi smrtni slučaj med člani zvezne »Samopomoči«.

Deklaracijske diplome. Pokrajinski odbor Jugoslovanske Matice v Ljubljani je o priliki desetletnice majske deklaracije izdal posebno okusno izdelane deklaracijske diplome. Diploma stane 10 Din, s pošto poštnino več, in je pri omenjeni Matici v zalogi. Gasilci, okrasite svoje domove z deklaracijsko diplomo.

Izledovanje požigalcev. Ministrstvo za notranje zadeve je izdalo velikim županom ukaz, da odredijo najstrože izledovanje požigalcev, ker se požigi čezdaje bolj pojavljajo, zlasti v poslopjih, ki so visoko zavarovana. Nekatere zavarovalnice so izgubile kredit pri protizavarovalnicah in trpe veliko škodo. Izledovanje

je poverjeno občini, orožništvu, policiji in državnim stražam, dolžnost gasilstva pa je, da podpira izsledovalce.

»Samopomoč« JGZ šteje do 10. t. m. 204 društev s 4150 člani. V maju je umrlo 5, junija 2 člana, katerih dedičem se je izplačalo 27.983 Din. Za nadaljnjih 10 slučajev so prejela društva položnice z naročilom za nemudno vplačilo, a se le počasno odzivljajo. Pogoni stanejo mnogo denarja in dragocenega časa, ki je upravitelju pičlo odmerjen. Redno poslovanje je torej zavisno od društvenih činiteljev. Vsak novi priglaselec vplača vse doslej že zapadle posmrtnine — do danes 5 prvotnih in 10 novih, skupaj 15 Din — in pristopnino 5 Din.

V statistične namene podamo zaznamek rajnih 7 članov: Miš Franc, Vič; Sajovic Josip, Št. Rupert; Brezec Alojzij, Begunje nad Cerknico; Kožar Ant., Videm pri Dobropolju; Juhant Josip, Podboršt, p. Komenda; Poje Josip, Babnopolje, p. Stari trg pri Ložu in Novak Franc v Legnu pri Slov. gradu. — Povprečna posmrtnina znaša 3997 Din, kar pomeni za dediče na deželi izdatno podporo v najbridkejših trenutkih. Seveda bodo vedno rastle te podpore, ker gasilstvo že uvideva blagodetje te prepotrebne ustanove. Izmed pokojnikov je večina mlajših članov, kojim tudi bela žena ne prizanaša. — Zagotovite dedičem s celokupnim pristopom še številnejše posmrtnine! — Vsi gasilci v »Samopomoč«!

Vežbovnik

za slovensko gasilstvo: GASILSKA KNJIŽNICA
1. in 2. zvezek, oba zvezka vezana v eno knjigo,
je v zalogi pri starešinstvu Jugoslovanske gasilske
zveze v Ljubljani.

ENOTNA PRAVILA za gasilna društva združena v „Jugoslov. gasilski zvezi Ljubgasilsko zvezo Ljubljana“ ter za „Gasilske župe“, cena 2 Din s pošto poš. več in PRAVILA za „Jugoslovansko s pošto poštnino več. **so v zalogi**

pri starešinstvu „Jugoslovanske gasilske zveze Ljubljana,“
v Ljubljani.

SUKNO

za gasilski kroj, 140 cm široko,
čista volna, cena Din 110.—
meter, prvovrstno blago nudi

manufaktura na veliko
I. MEDVED
Ljubljana, Tavčarjeva ul. 7

Specijalna tovarna brizgalnic, hidroforov, sesalk, lestev, cevi in oprave za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih, motornih brizgalnic

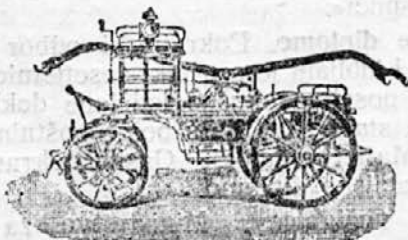
R. A. Smekal

d. z o. j.
Ustanovljena 1820

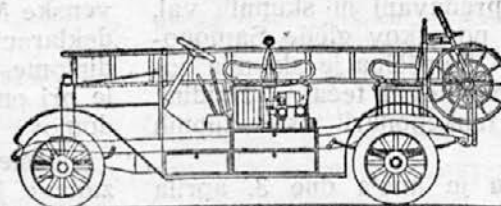
Praga - Smichov

Slatiňany pri Chrudinu

priporoča svoje prvovrstno najmodernejšo gasilsko orodje:

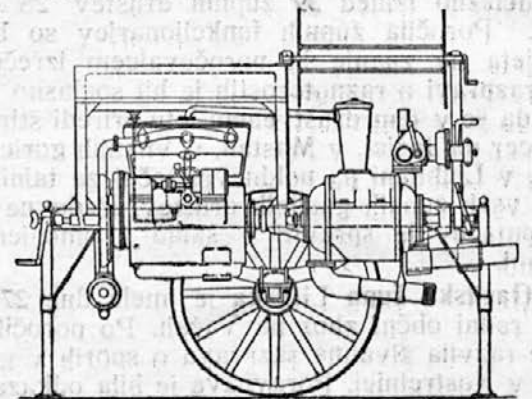
Predpisana četverkolna brizgalnica na vzmetih z enim ali dvema curkoma; močen pritisk vode

Avtomobilna brizgalnica

Prekonstrukcija starih brizgalnic za ročni in motorni pogon, po zmernih cenah.

Dvokolne snemalne brizgalnice.

Motorna dvokolna brizgalnica z batnim brzotekim črpalom za visoki pritisk

Dalje izdelujemo vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine, kakor: Čelade, pasove, sekirice, ročne in mehanske lestve najnovejše vrste. Delavne in slavnostne obleke, čepice in gasilske znake po najnižjih cenah. Vozove za škropljenje ulic, vozove za cevi in lestve. Telovalno orodje za šole in društva. Občinam in gasilnim društvom olajšani plačilni pogoji.

**Postrežba toča.
Cene solidne.**

Za vse stroje se jamči.

L. MIKUŠ**LJUBLJANA**

MESTNI TRG ŠTEV. 15.

DEŽNIKI

NA MALO.

NA VELIKO

USTANOVLJENO 1839.

Gasilna društva!Preden kupite, oglejte si
posebno močne**gasilske cevi vseh širokosti,**impregnirane in garantirane po naj-
nižji ceni pri tvrdki**IVAN ADAMIČ,**

Ljubljana, Sv. Petra cesta šte. 31.

— Telefon 441. — Maribor, Ve-
trinjska ul. 20. — Kamnik, Šutna 4.

POZORI!

POZORI!

Tvrdka

ANT. KRISPER

Ljubljana, Mestni trg št. 21

priporoča cenj. občinstvu
svojo bogato zalogo čevljev
NAJBOLJŠE kakovosti
po znatno znižanih cenah.

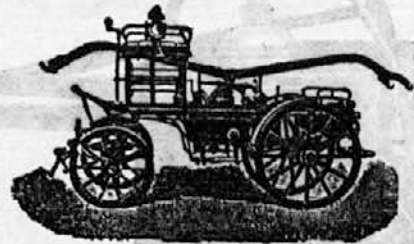

TELEFON ŠT. 16 USTANOV. L. 1889. POŠT. ČEK. 10.533.

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA

(GRADSKA ŠTEDIONICA)

LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA.

Stanje vložnega denarja nad 260 milijonov
dinarjev ali 1040 milijonov kron.Sprejema vloge na hranilne knjižice kakor tudi
na tekoči račun, in sicer proti najugodnejšemu
obrestovanju.Hranilnica plačuje zlasti za vloge proti dogo-
vorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče
obresti.Jamstvo za vse vloge in obresti, tudi tekočega
računa, je večje kot kjerkoli drugod, ker jamči zanje
poleg lastnega hranilničnega premoženja še**mesto Ljubljana**z vsem premoženjem ter davčno močjo. Vprav radi
tega nalagajo pri njej sodišča denar nedoletnih,
župnijski uradi cerkveni in občine občinski denar.Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke
največ v naši hranilnici, ker je**denar tu popolnoma varen.****Prva zaloga gasilnega orodja****FRAN SAMSA,**

ZAGREB, Mažuraničev trg šte. 18.

Ima v zalogi vsakovrstne cevi: konopne, gumijeve
črpalne; dalje sekirice, pasove, gasilske znake, na-
ramke, spojke, ročnike, trobke, piščalke, svetiljke
vrvice, čepice, čelade, blago za obleke; izdelovanje
obleke iz drila in paradnega sukna; lestve: kljukaste,
raztezalne in mehanične; brizgalnice: dvokolne, ročne,
četverkolne, bencinmotorne, avtobrizgalnice in
„Express“ aparate po tovarniški ceni. — Blago je
prvovrstno iz prvih svetovnih tovarn in zajamčeno.

Cene primerne, daje tudi na obroke.

Priporoča se najtopljeje

FRAN SAMSA, nasledn. VILMA SAMSA

ZAGREB, Mažuraničev trg 18.

USTANOVLJENO 1767.

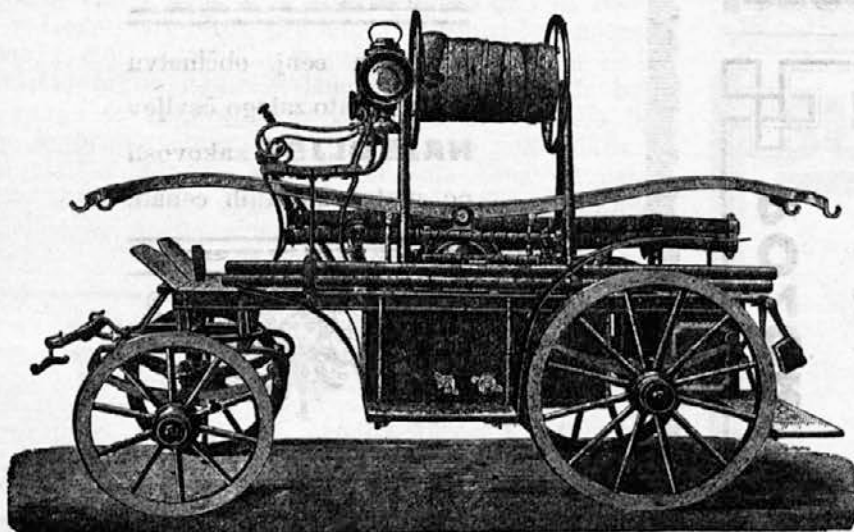
STROJNE TOVARNE IN LIVARNE D. D.

Centrala: LJUBLJANA, Dunajska cesta 35.
Telefon št. 142 in 230.

Brzjavni: STIL.

Kovinski obrat: LJUBLJANA, Zvonarska ulica 5.
Telefon št. 9.

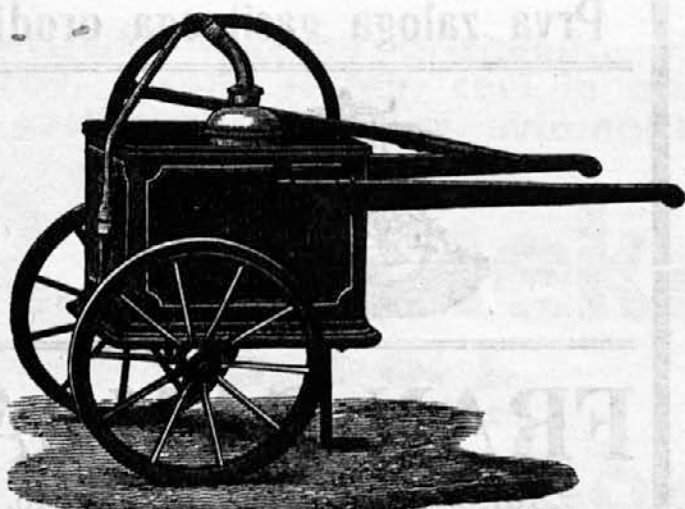
Priporočajo svoje najmoderneje, na podlagi večletnih preizkušenj izvršene brizgalnice vseh vrst, kakor: **Vozne** četverkolne in dvokolne; **snemalne** četverkolne in dvokolne; **prenosne** jednostavno in podvojeno brizgajoče. **Berglaste brizgalnice** z in brez vetrnika ter vse ostalo gasilsko orodje in potrebščine.

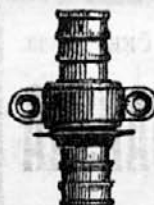
Vozna brizgalnica s patent. strojem, na peresih z dvema curkoma, močen pritisk vode.

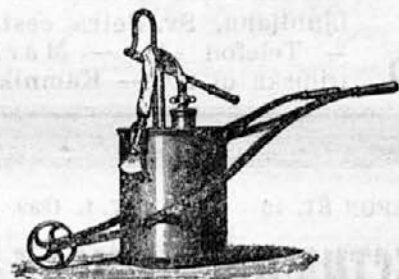
Dvokolna brizgalnica, podvojeno brizgajoča, 180 — 200 ²/min.

Dvokolna brizgalnica, pripravna za gospodarske in tovarniške zavode.

Normalna spojka.

Vozna brenna točna brizgalnica, jednostavno brizgajoča.

Snemalna brizgalnica z dvema curkoma, v treh velikostih: od 200 — 355 ²/min.

Gobčnik.

Ročnik.

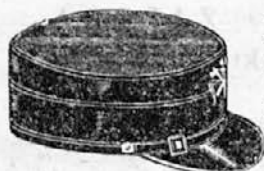
Vsakovrstno gasilsko orodje pri najsolidnejši garantirani izpeljavi kakor: normalne Metzove spojke, Rothove spojke, Knanstove spojke, ročnike in gobčniki najrazličnejših velikosti. Dobavljamo najsolidneje izvršitve ter garantiramo za najboljšo Postrežba točna. Izdelavo. Cene zmerne.

KDOR NE BERE, TA NE VE DA IMA
HERMAN ZUPAN
 KNJIGOVEZ
 LJUBLJANA, GAJEVA UL. 2
 (ZA PALAČO „LJUBLJANSKE KREDITNE BANKE“)

v zalogi prav vse
 potrebne poslovne
 gasilske knjige in
 tiskovine po pred-
 pisih JGZ ter po-
 sreduje pri nabavi
 vseh gasilskih
 potrebščin

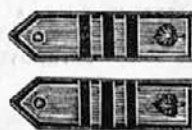
GASILCI, OBRAČAJTE SE VEDNO LE NANJ!

ELIGIJ EBER

LJUBLJANA
 Kongresni trg št. 7

krznarstvo in naj-
 večja izdelovalnica
 v Jugoslaviji.

Vsa gasilna društva si usojam vljudno
 opozoriti na svojo veliko zalogo

ČEPIC IN NARAMNIC ZA GASILCE

bodisi za šarže ali moštvo in prosim, da v slučaju potrebe nika-
 kor ne prezrete moje tvrdke, ker je to v Vašem lastnem interesu.
 Največja izbira!

Najnižje cene!

Vse čepice se izdelujejo tudi po naročilu za najnižjo ceno

Z odličnim spoštovanjem

Eligij Eber.

SIEGEL & DRUG

D. Z. O. Z.

TKALNICA PLATNENEGA
 IN BOMBAŽNEGA BLAGA

Nudi izborno blago za delavni gas. kroj.

LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 31.

SVITAVY
 (Č. S. R.)

WIEN

„SAVA“

Opće osiguravajuće dioničarsko društvo u Zagrebu
 ustanovljena od jugoslov. denarnih zavodov: Prva
 hrvatska štedionica, Zagreb; Hrvatska eskomptna
 banka, Zagreb; Srpska banka d. d. Zagreb; Jadran-
 ska banka d. d. Beograd; Zemaljska banka d. d. Beo-
 grad; Zemalj. banka za Bosnu i Herceg., Sarajevo;
 je prevzela v kraljevini SHS elementarna zavaro-
 vanja **občne zavarovalnice Assicurazioni**
Generali v Trstu.

Generalno zastopstvo za Slovenijo v Ljubljani, Sv. Petra cesta 2
 Posluje v vseh zavarovalnih strokah.

Vsem p. n. gasilnim društvom
 se priporoča za nabavo gasil-
 skih zastav (praporov) v vsaki
 izdelavi. Na željo predloži vzor-
 ce, kakor tudi načrte franko-
 gratis. Na vse cenjene dopise
 in vprašanja daje točne infor-
 macije in odgovore. ★ Zastave
 za prostovoljna gasilna društva
 na Igu, v Poljanah pri Toplicah,
 v Gaberju pri Celju, v Mežici,

J. NEŠKUDLA

LJUBLJANA

SV. PETRA CESTA ŠT. 25

Hotedršici, Rajhenburgu, v
 Sodražici in Varaždinskih To-
 plicah je izdelala, a zastave
 za prostovoljna gasilna druš-
 tva na Bledu, Rogaški Sla-
 tini, v Šmarju pri Jelšah,
 v Krašiču pri Jastrebarskem,
 v Lokvah pri Delnicah, v
 Daruvaru, Apatinu in za mno-
 ga druga društva ima tren-
 totno v delu znana tvrdka:

A. KASSIG

Izdelovanje čepic,
ZALOGA
LJUBLJANA, ŽIDOVSKA UL.
USTANOVLJENO 1880. krojnih potrebščin

Priporoča vse krojne potrebščine za gasilce (po najnovejših predpisih J. G. Z.) kakor: čepice, gumbe, piščalke, naramke, znake za bluze in čepice, rdeče blago, vrvice za piščalke, trobke in rogove, lipove liste i. t. d.

NOVO! Nepremočljive, obliko obdržujoče čepice. Odlikujejo se po trpežnosti, lahkoti in eleganci.

Naramki vseh vrst, lastnega izdelka, fino izdelani in trpežni.

Podjetje je na novo moderno urejeno in povečano.

CENIK ZASTONJ

ŠTAMPILIJE,

pečate, pečatne etikete ter vsa v graversko stroko spadajoča dela izvršuje po zmernih cenah graverski zavod

SITAR & SVETEK,

LJUBLJANA,

Sv. Petra cesta 13 — Kongresni trg 4.

Pozor, gasilna društva!

Imam vedno v zalogi gasilske čepice, naramke, kakor vse druge potrebščine za gasilce.

Vse po najnižji ceni.

Se priporoča

FILIP BIZJAK,

krznar in izdelovatelj čepic.

LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 6.

Posluje po celi Jugoslaviji. - Ustanovljena leta 1913.
Delniška glavnica znaša 3,000.000.— Din v zlatu

„JUGOSLAVIJA“

splošna zavarovalna družba v Beogradu.

Ravnateljstvo za Slovenijo v Ljubljani.

sklepa:

1. požarna zavarovanja,
2. življenska zavarovanja,
3. nezgodna in jamstvena zavarovanja,
4. zavarovanja proti škodam vsled tatinskega vloma,
5. transportna zavarovanja,
6. zavarovanja proti škodam vsled razbitja stekla.

Največji tu delujoči zavod. - Družba je prevzela od „Graško vzajemne zavarovalnice“ in od zavarovalnih družb „Feniks“ (požarni oddelek) in „Franko-Hongroise“ ves njih kupčijski obstoj v naši državi. - Najnižje tarife. Takojšnja izplačila škod.

Glasom naredbe ministrstva za vojsko in mornarico nadomeščajo police splošne zavarovalne družbe „JUGOSLAVIJE“ žentivene kavicje za častnike.

Telefon 571. — Pisarna: Dunajska cesta 15. — Telefon 571.

UČITELJSKA TISKARNA

registrovana zadruga z omejeno zavezo

V LJUBLJANI, FRANČIŠKANSKA ULICA 6,

priporoča svojo bogato zalogo vseh najnovejših

TISKOVIN

za učiteljstvo, šolska vodstva in šolske svete, kakor tudi za županstva in druge urade. Preskrbuje tudi šolske potrebščine in učila od najboljših tvrdk.

M. FRÖHLIH, CELJE,

KRALJA PETRA CESTA ŠTEV. 11.

KRZNARNICA IN ZALOGA KROJNIH (UNIFORM-SKIH) POTREBŠČIN, ZLASTI GASILSKIH ČEPIC, ZNAKOV, GUMBOV, PIŠČALK, TROBK, SEKIRIC, VRVIC, LIPOVIH LISTOV I. T. D. PO PREDPISIH „JUGOSLOV. GASILSKE ZVEZE LJUBLJANA“.

Pri zavarovanju predmetov proti požaru in pri življenskem zavarovanju, zavarovanju otroške dote in pogrebniških stroškov

vpoštevajte edino-le

VZAJEMNO ZAVAROVALNICO

LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA št. 17,

ki Vam nudi najugodnejše pogoje.

Specijalist za gasilske čepice

kakor vse druge potrebščine za gasilce

po najnižji ceni

dobavlja

Martin Orehovc,

odlikovan krznar in izdelovatelj čepic.

CELJE, Gosposka ul. št. 14.

Ustanovljeno leta 1820.

Specijalna tovarna brizgalnic, sesalk, lestev, cevi in oprave
za gasilce, ekstinkterjev, avtomobilnih in motornih brizgalnic

GASILSKI ZAVODI B.

preje

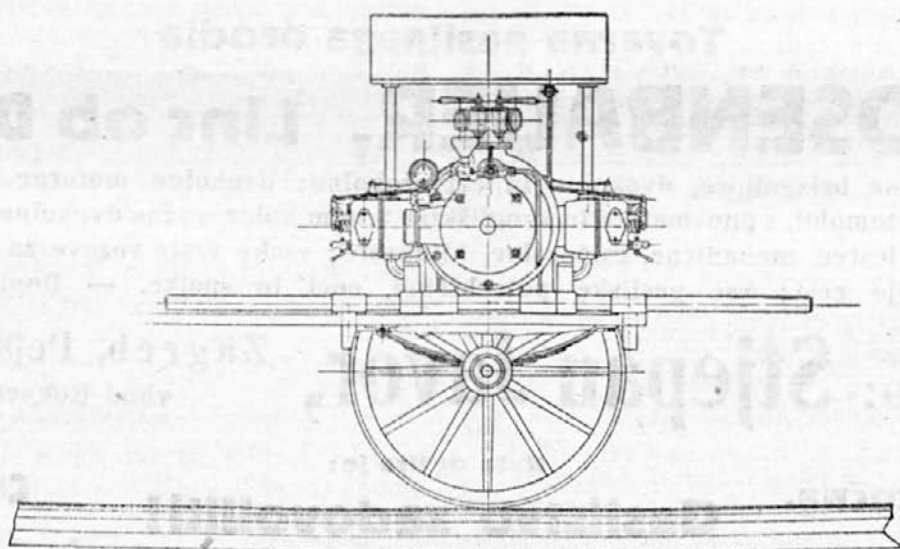
R. A. SMEKAL

Čechy pri Prostějovu na Moravskem
podružnica Maribor

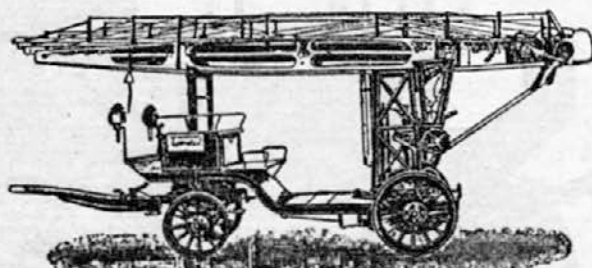
Tattenbachova 18

priporoča

svoje prvovrstno najmodernejše gasilsko orodje

Dvokolna snemalna motorna brizgalnica

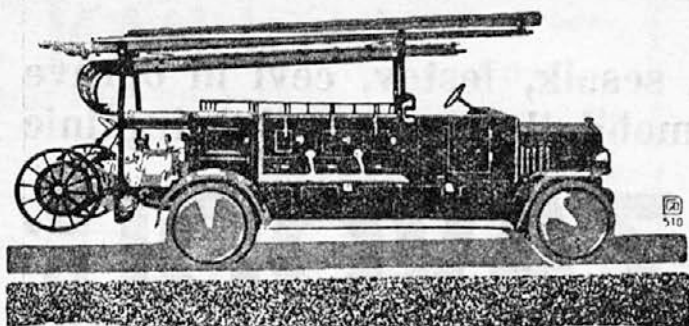
Mehanična sukalna lestva.

Cene solidne.

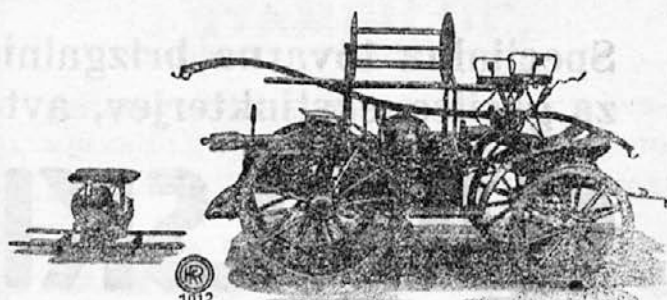
Za vse stroje se jamčil!

Cene solidne.

Ustanovljeno leta 1820.

Avtobrizgalnica.

Četverokolna normalna brizgalnica.

Tovarna za avtomobilne in motorne brizgalnice, mehanične lestve, gasilske čolne

LOHNER-ROSENBAUER

WIEN, IX., Porzellangasse No. 2

Tovarna gasilnega orodja

K. ROSENBAUER, Linc ob Donavi.

Izdeluje motorne brizgalnice, dvokolne in četverokolne; dvokolne motorne brizgalnice kot priklopa na avtomobil, s pnevmatiko in krogliškim tekom koles, ročne dvokolne in četverokolne brizgalnice in lestve, mehanične, raztezalne, kljukaste; vsake vrste vozove za moštvo, za cevi in za polivanje cest; vse gasilske potrebščine, cevi in spojke. — Dopisi in naročila:

Zastopstvo: **Stjepan Javor**, Zagreb, Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.

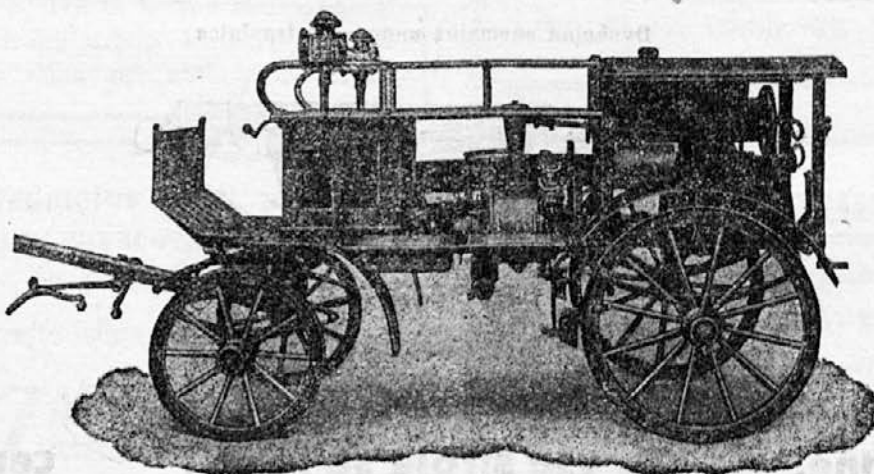
Postrežba točna.

Naša deviza je:

Gasilstvo zadovoljiti!

Cene zmerne.

Cevi: sesalne, spiralne in konopne (znamka E); želade usnjate, medene, poniklane in črno lakirane; sekirice, pasove, čepice, naramke; gasilske znake in gumbce, svetiljke in blago za delavne in slavnostne kroje odpošlje takoj s pošto ali železnico:
JAVOR, Zagreb

Četverokolna bencinska brizgalnica.

Zastopstvo
tovaren:

Rosenbauer,
Linz ob Donavi in
Lohner-Rosenbauer
Wien

in trgovina z gasilnim
orodjem:

Stjepan Javor
Zagreb

Pejačevićev trg
vhod Rokova ulica 2.